

Zaaknummer: 0098304378
Documentnummer: 0098860187

Memo

Aan:	Gemeenteraad Weststellingwerf
Van:	College van B&W
Team:	Beleid
Datum:	1 september 2026
Onderwerp:	Maatschappelijk prioriteren
Bijlage memo:	Beleidsregels aanvraag prioriteit transportcapaciteit Weststellingwerf 2026
N.a.v. toezegging raad d.d.:	

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over de vaststelling van de beleidsregels voor de regeling *Eerder aanvragen transportcapaciteit en prioriteit* voor woningbouw en onderwijs. Deze landelijke regeling helpt gemeenten om eerder in het bouwproces transportcapaciteit op het elektriciteitsnet aan te vragen voor woningbouw- en onderwijsprojecten. Waar dit eerder maximaal drie jaar vooruit kon, kan dit nu tot tien jaar vooruit. Ook kan voor deze projecten zogenaamde maatschappelijke prioriteit worden aangevraagd.

Aanleiding

Per 1 juli 2026 zijn de landelijke regels voor de verdeling van transportcapaciteit op het elektriciteitsnet gewijzigd. Dit volgt uit de Systeemcode Elektriciteit 2026. Zowel kleinverbruikers als grootverbruikers komen hierdoor voortaan op dezelfde wachtlijst. Ook is er een prioriteringskader vastgesteld voor drie categorieën van maatschappelijk belang.

- Categorie 1 gaat over congestieverzachters: partijen die juist extra ruimte op het net creëren.
- Categorie 2 gaat over veiligheid en basisvoorzieningen, zoals ziekenhuizen, drinkwater en publieke diensten.
- Categorie 3 gaat over woningbouw en onderwijshuisvesting, daarnaast bevat deze categorie ook: afvalstoffenbeheer, elektriciteits- en gasinfrastructuur, warmtevoorzieningen, openbaar vervoer en telecommunicatie.

Maatschappelijk prioriteren

Woningbouw- en onderwijsprojecten zijn vaak jarenlang in voorbereiding. Daardoor hebben initiatiefnemers lange tijd geen zekerheid of er op het moment van oplevering voldoende transportcapaciteit beschikbaar is. Ook kunnen netbeheerders hun investeringen minder goed plannen als zij niet tijdig weten hoeveel woningen en scholen de komende jaren worden gebouwd. Dat zorgt voor onzekerheid en kan projecten vertragen. Daarom hebben de VNG, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het ministerie van Economische Zaken, de Autoriteit Consument & Markt en Netbeheer Nederland afgesproken dat gemeenten woningbouw- en onderwijsprojecten tot tien jaar vooruit mogen aanmelden bij de netbeheerder. Voor de woningbouwopgave en de bouw van scholen is dat belangrijk. De regeling geeft deze projecten eerder duidelijkheid en kan ervoor zorgen dat zij met maatschappelijke prioriteit op de wachtlijst van de netbeheerder komen.

Welke projecten wel en welke niet?

Projecten die in aanmerking komen om door de gemeente bij de netbeheerder ingediend te worden, zijn:

- nieuwbouw van woningen of scholen;
- sloop en nieuwbouw;
- transformatie van bestaande gebouwen naar woningen;

- uitbreiding van bestaande gebouwen met extra woningen.

Projecten die niet in aanmerking komen:

- het verduurzamen van bestaande woningen;
- het verzwaren van de elektriciteitsaansluiting van bestaande woningen of scholen;
- aanvragen voor laadpalen;
- overige projecten die niet direct samenhangen met woningbouw of onderwijshuisvesting.

Vaststelling beleidsregels

De volgorde waarin de gemeente projecten aanmeldt, bepaalt de plek van deze projecten op de wachtlijst van de netbeheerder. Daarom is een transparant, objectief en toetsbaar afwegingskader nodig. Het college heeft hiervoor beleidsregels vastgesteld. Deze zijn gebaseerd op het landelijke model dat door de VNG is ontwikkeld. De beleidsregels zijn gepubliceerd en hier te vinden:

Beleidsregels aanvraag prioriteit transportcapaciteit Weststellingwerf 2026

Op basis van de beleidsregels stelt de gemeente een gemeentelijke volgordelijst op. Op deze lijst komen projecten van de gemeente zelf én projecten van andere initiatiefnemers. De gemeente meldt deze projecten vervolgens aan bij Liander. De rangorde wordt bepaald aan de hand van:

1. startdatum bouw,
2. projectrijpheid,
3. de opleverdatum.

De regeling is niet alleen bedoeld voor woningbouw, maar ook voor projecten in het primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs. In de beleidsregels is opgenomen dat onderwijshuisvesting voorrang krijgt wanneer een onderwijsproject in dezelfde maand start als een woningbouwproject. Daarbij sluiten we aan bij de planning van het Integraal Huisvestingsplan.

Indien al het voorgaande geen uitsluitsel biedt, wordt de onderlinge volgorde vastgesteld door middel van loting.

Uitvoering

Na publicatie van de beleidsregels kunnen initiatiefnemers hun (woning)bouwprojecten aanmelden via een digitaal aanvraagformulier op onze gemeentelijke website. Dit kan van 9 tot 23 september 2026, om aanvragen te ontvangen zullen we gebruik maken van de gebruikelijke kanalen, waaronder onze socials. De gemeente beoordeelt de aanvragen en stelt daarna een voorlopige volgordelijst op. Naar verwachting gebeurt dit rond 23 september. Na een reactietermijn van zeven kalenderdagen stelt de gemeente de definitieve volgordelijst vast. Vervolgens dienen wij alle projecten tussen 1 en 23 oktober 2026 bij Liander in. Dit gebeurt in batches, op basis van het geplande startbouwjaar.

De regeling is landelijk in korte tijd uitgewerkt. Wij volgen het advies van de VNG om van deze regeling gebruik te maken.

Geen garantie op een aansluiting

Wij benadrukken dat de uiteindelijke beslissing over het toekennen van transportcapaciteit bij de netbeheerder ligt. De netbeheerder past daarbij de regels toe die door de ACM zijn vastgesteld. Ook hangt de uitkomst af van de beschikbare capaciteit in het betreffende congestiegebied. De regeling vergroot de kans dat (woning)bouwprojecten tijdig in aanmerking komen voor een aansluiting en geeft eerder inzicht in de gevolgen van netcongestie voor onze bouwopgave. Maar de regeling is geen garantie dat alle projecten op tijd een aansluiting op het elektriciteitsnet krijgen. Liander en de gemeente communiceren dit ook duidelijk richting initiatiefnemers.

Volgorde in de praktijk

Op dit moment hebben wij nog geen volledig beeld van hoe de volgordelijst in de praktijk zal uitwerken. De netbeheerders verwerken nu nog de aanvragen die vóór 1 juli zijn gedaan. Nog niet alle resultaten zijn bekend. Tot nu toe zijn de woningbouwprojecten die bij ons in beeld zijn nog toegekend en worden zij voorzien van stroom. Pas na ontvangst van alle prioriteitsaanvragen weet de netbeheerder hoeveel capaciteit verdeeld moet worden en of er daarna nog ruimte overblijft. Ook is nog onzeker of er nieuwe capaciteit vrijkomt, of dat eerst het elektriciteitsnet verzwaard moet worden.

Tot slot

De kern van het proces is dat de capaciteit die netbeheerders voor kleinverbruik hebben gereserveerd, tussen 1 juli 2026 en 1 januari 2027 wordt verdeeld onder aanvragers met toegekende prioriteit. Dat gebeurt volgens het maatschappelijk prioriteringskader van de ACM. Als er na 1 januari 2027 nog capaciteit beschikbaar is, kan deze worden toegekend aan partijen die zonder prioriteit op de wachtlijst staan.

Landelijk is besproken dat de mogelijkheid om al vroeg in het planproces een netaansluiting aan te vragen voor woningen en scholen niet alleen geldt voor deze overgangsperiode, maar ook voor de langere termijn. De exacte procedure moet landelijk nog verder worden uitgewerkt. Ook binnen die procedure kunnen woningbouw en onderwijshuisvesting naar verwachting prioriteit aanvragen.

Naast deze regeling vragen ook andere onderwerpen rond netcongestie onze aandacht. Denk aan de verzwarende van het elektriciteitsnet, het NuLelie-project van Liander, en nieuwe contractvormen die energiedelen mogelijk maken. Op een later moment plannen wij een informatiesessie met uw raad om u hierover verder bij te praten.